

Sygn. akt II CSK 469/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z powództwa B. K.
przeciwko J. Z.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 22 marca 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.700 (dwa
tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik pozwanego J. Z. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 marca 2017 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 oraz 4 k.p.c.

Uzasadniając przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. autor skargi kasacyjnej wskazał na naruszenie tego samego przepisu, na tle którego przedstawił do rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjne. Takie skonstruowanie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego niedopuszczalne. Przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 oraz 4 k.p.c. wykluczają się, gdyż skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.).

Abstrahując od nieprawidłowego skonstruowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy również wskazać, że w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie wystarczy samo tylko sformułowanie wątpliwości. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że niejednolita wykładnia określonego przepisu prawa, będącego źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, wywołuje rozbieżność w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.).

Powyższych wymagań nie spełnienia wymienia, jak uczynił to pełnomocnik pozwanego, przykładowych orzeczeń Sądu Najwyższego, w których zastosowanie znajdował art. 5 k.c. i stwierdzenie, że wykładnia tego przepisu „w dalszym ciągu wywołuje poważne wątpliwości, co potwierdza zaskarżony wyrok”. Skonstruowany w ten sposób wywód nie dał podstaw do przyjęcia, że wykładnia art. 5 k.c. wywołuje rozbieżność w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, a tylko wykazanie takiej okoliczności mogłoby uzasadnić przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Odnosząc się do uzasadnienia wniosku w zakresie dotyczącym oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, Sąd Najwyższy stwierdził, że pełnomocnik pozwanego nie dostrzegł, iż wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie to szczególne i samoistne wymagania formalne skargi kasacyjnej i nie należy ich mylić z wymaganiem konstrukcyjnym skargi kasacyjnej w postaci przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Obie te instytucje mają inny cel i pełnią odmienne funkcje. Podstawy kasacyjne i ich skuteczność, dowodzona w uzasadnieniu, podlegają badaniu i ocenie w toku merytorycznego rozstrzygnięcia o skardze. Autor skargi kasacyjnej w sposób wadliwy powiązał uzasadnienie przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z uzasadnieniem podstaw skargi, stwierdzając, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, co potwierdzają wyżej podniesione zarzuty (celem uniknięcia zbędnych powtórzeń czynię je integralną częścią wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania)

względem wyroku Sądu Apelacyjnego, w szczególności dotyczące naruszenia art. 5 k.c.”.

Należy ponadto zauważyć, że powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, iż popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156). Tych wymagań autor skargi kasacyjnej nie spełnił, ponieważ nie przedstawił argumentów przekonujących o tym, że zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo że zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik pozwanego wskazał ponadto na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, dotyczącego art. 369 ust. 1 i 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, w brzmieniu obowiązującym w dniu 24 września 2010 r. Istotne zagadnienie prawne sprowadzało się do pytania, „czy umorzeniem wierzytelności są objęte wszystkie wierzytelności upadłego, również te, które nie zostały umieszczone na liście z powodu braku możliwości ich zgłoszenia, w szczególności po czyjej stronie brak tej możliwości musi występować oraz jakie dokumenty, mogą być uważane za wystarczające do uznania, że ich treść potwierdza istnienie wierzytelności niewciągniętych na listę, w sposób skutkujący ich umorzeniem”.

Przez istotne zagadnienie prawne rozumie się problem o charakterze prawnym powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, a którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/2013, nie publ.). Jeżeli w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej

do rozpoznania skarżący powołuje się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, powinien to zagadnienie precyzyjnie sformułować i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11). W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym skonstruowanie zagadnienia prawnego następuje przez przedstawienie pytań „do rozstrzygnięcia” to znaczy pytań, których konstrukcja powoduje, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego dokonywane jest przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00, OSNC z 2000 r., nr 11, poz. 200).

Odnosząc powyższe uwagi do uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należało stwierdzić, że zawarte w nim pytania miały charakter ogólny i nie stanowiły pytań o rozstrzygnięcie, ale pytania o uzupełnienie - o nieokreślonych z góry możliwościach odpowiedzi. Pełnomocnik pozwanego ograniczył się ponadto do sformułowania pytania, lecz nie przedstawił jakiegokolwiek argumentacji dotyczącej możliwych rozstrzygnięć przedstawionych kwestii, ani nie sformułował własnego stanowiska interpretacyjnego. Wywód zawarty w skardze kasacyjnej nie dał zatem podstaw do stwierdzenia, że w sprawie występowało istotne zagadnienie prawne.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek powódki zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z 10 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

jw

I.n